

Juhágazati ajánlások az Európai Bizottság
és a tagállamok számára

A juhszektor azt a különleges lehetőséget kapta az
Európai Bizottság mezőgazdasági biztosától, hogy egy külön
munkacsoport keretében értékelhette az ágazat helyzetét

Magyar Juhászat és Kecsketenyésztés

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság
25. évfolyam
2016/11

A szerkesztőbizottság tagjai: **Bátor Árpád**, a Juh Terméktanács elnöke, **Dr. Jávor András**, egyetemi tanár, elnökségi tag, **Dr. Kukovics Sándor**, ügyvezető igazgató, Juh Terméktanács, **Dr. Békési Gyula**, **Dr. Mucsi Imre**, egyetemi tanár, Szerkesztette: **Avar László**

Juhágazati ajánlások az Európai Bizottság és a tagállamok számára

A juhszektor azt a különleges lehetőséget kapta az Európai Bizottság mezőgazdasági biztosától, *Phil Hogantól*, hogy egy külön munkacsoport (Reflection Group on Sheep) keretében értékelhette az ágazat helyzetét, és javaslatokat dolgozhatott ki a Bizottság számára a hátrányos helyzet megváltoztatása céljából. E munkabizottságban az EU legjelentősebb juhtartó tagállamainak képviselői, valamint a juhszektorral valamilyen kapcsolatban lévő európai uniós szervezetek képviselői vettek részt. A munkacsoport három értékelő ülése (2015. november 12. – 2016. február 25. – 2016. június 29.) után került sor az ajánlások megfogalmazására és elfogadására a negyedik értekezleten, 2016. október 13-án. Ezen az értekezleten Magyarországot *Sárecz László* (vezető főtanácsos, Földművelésügyi Minisztérium) és *Dr. Kukovics Sándor* (ügyvezető igazgató, Juh és Kecske Terméktanács és Szakmaközi Szervezet) képviselte.

Az alábbiakban összefoglaljuk és bemutatjuk a munkacsoport Bizottság számára készített ágazatfejlesztési ajánlásainak tervezetét. Ezek az ajánlások a három előző értekezlet, valamint az azt követő írásos javaslatok összegzése alapján készültek el. Az ajánlásokban a munkacsoportra való hivatkozás fórumként jelenik meg.

Az EU juhszektorának főbb jellemzői

Mintegy 900.000 juhtartó van az EU-ban, és a legnagyobb juhhústermelő országok az Egyesült Királyság, Spanyolország, Franciaország, Románia és Írország. Az EU juh- és kecskehústermelése 2015-ben elérte az 5,5 milliárd euró értéket. Nagyszámú olyan juhok által legelt terület van az EU-ban, amelyeken természeti hátrányokkal kell szembesülnie a termelőknek. Az 1980-as év számaihoz hasonlítva mintegy 25 millió juh tűnt el az EU juhszektorából 2015-ig. Mindemellett az EU juhállománya 86,5 millió egyedben stabilizálódott. A jelenlegi önellátottsági szint mintegy 87%-os, és az egy főre jutó éves fogyasztás 2,1 kg, vágott-test-egyenértékben mérve. Az EU 2015-ben 212.000 tonna

juhhúst importált harmadik országokból, amelynek mintegy 85%-a Új-Zélandról érkezett. Ezzel szemben az EU juhhúsexportja mintegy 61.000 tonnát tett ki, amelynek felét az élőállat tette ki.

Az EU juhhússzektora olyan sérülékeny vagy érzékeny ágazatként írható le, amelynek számos komoly kihívással kell szembenéznie, beleértve a farm szinten alacsony bevételeket, a gyenge finansiális fenntarthatóságot, a közvetlen támogatástól való függőséget, a csökkenő fogyasztást, az alacsony termelékenységet, valamint a termelők és a fogyasztók túlságosan is magas életkorát.

Mindemellett van néhány pozitív lehetőség is a szektor számára, beleértve, hogy prémium minőségű báránytermékekkel látja el az EU piacait, amely piac csak 87%-ban önellátó e termékből. A juh pozitív szerepet tölt be a környezet megerősítésében, kezeli a természeti erőforrásokat és a biológiai sokszínűséget, és közjavakat szolgáltat az egész társadalom részére.

A két kulcstéma, amely kiemelkedett az EU Juhhúsfórum keretében tárgyaltak közül, annak szükségessége, hogy az elsődleges

termelők kapjanak erős direkt támogatást a KAP keretein belül, és egy új környezetvédelmi támogatás kidolgozásával ismerjék el a juh alapvető szerepét a környezet fenntartásában. A második a teljes elfogadása és megerősítése az 500 millió fogyasztós valódi EU piaci lehetőségnek, építve erős preferenciát az EU-bárányok számára, arra alapozva a kommunikációt, hogy a természetes és fenntartható termelésről bizonyítványt ad a termékről.

E háttér ellenére az EU Juhhúsfóruma a következő ajánlásokat dolgozta ki, hogy erős politikai keretet adjon egy gazdaságos és környezetvédelmileg is fenntartható európai juhhús szektor megerősítésére.

A két elsődleges ajánlást az EU Juhhúsfórum (Reflection Group on Sheep) a következőképpen foglalta össze.

Erős KAP-támogatást a juhágazatnak

Az EU Juhhúsfórum erős támogatást javasol a juhtartók számára, beleértve az egyed alapú támogatásokat, valamint az elsődleges és megerősített vidékfejlesztési intéz-

kedéseket is. Felismerve a juhászat kulcszseropét az extenzív gyepterületrendszerek környezetvédelmének megerősítésében, a Fórum javasolja a Bizottságnak, hogy fontolja meg egy új környezeti támogatás bevezetését.

Új juhús-kommunikációs és -promóciós program

Az EU Juhúsforum egy új juhús-kommunikációs és -promóciós program kidolgozását javasolja a Bizottságnak, amely erősen a belső piacra fókuszál, megcélozva az EU-bárány pozícionálását, hogy annak választása automatikussá váljon az EU-fogyasztók körében. A promóciós intézkedéseken belül egy speciális, elkülönített alapot létrehozson az EU a juh-szektor számára.

A részletes ajánlások

Erős közvetlen KAP-támogatás és zöldítés

A mezőgazdaság termelésének kiegészítésé-ként a juhszektor jelentős közjavakat szolgáltat a társadalom számára. A fórum kihangsúlyozza a juhtartás szerepét a magas minőségű megvásárolható termékek szolgáltatásában,

valamint a szektor fontos szoció-ökonómiai szerepét a vidéki térségekben, ami a foglalkoztatást és a gazdasági tevékenységet illeti. Ezen aspektusokat nem teljesen honorálja a piac.

A fórum ajánlásai a Bizottság számára

– A jövő mezőgazdaság politikai reformjaiban a KAP-költségvetésnek teljes egészében fenn kell maradnia és az európai modell családi gazdaságait kell védenie, az EU közösségi preferenciát előtérbe állítva.

– A direkt támogatásokat teljes egészében fenn kell tartani, mert azok a gazdálkodók bevételeinek kritikus részét képezik.

– A célzott, direkt egyed alapú támogatás lehetőségét fenn kell tartani és meg kell erősíteni a juhászat és az érzékeny területek számára. Jelenleg 22 tagállam alkalmazza az önkéntes egyed alapú támogatást (VCS) a juhászatban, amelyek átlaga 12 €/anyajuh/év.

– A fórum hangsúlyozza a tagállamok között meglévő jelentős különbségeket az extenzív legelők direkt támogatásának választhatóságában. A fórum javasolja, hogy Bizottság és a tagállamok megfelelő belátással dolgozzanak együtt, megengedve a tagállamoknak azon

területeket meghatározását, ahol az extenzív, tradicionális juhlegeltetés megalapozott gyakorlat, amely alkalmas a direkt támogatások fennmaradására.

– A tagállamok használják ki a lehetőséget, hogy megengedjék a legeltetést az ökológiailag hátrányos területeken, figyelembe véve a nem termelő periódusokat, és azokat a területeket, ahol a legeltetés a környezetvédelmi szabályozás céljainak részét képezi.

A rangsorolt és megerősített vidékfejlesztési szabályozás

A fórum kihangsúlyozza a vidékfejlesztési támogatások jelentőségét a juhszektor támogatásában.

A fórum javaslatai a Bizottság és a tagállamok számára

– Vizsgálják meg, hogyan lehet a vidékfejlesztési szabályozás sokkal direktebb formában az aktív juhtermék előállítók számára eljuttatni.

– Visszatükrözve a tény, hogy a juhtartás a természeti hátrányokkal bíró területeken folyik, a vidékfejlesztési szabályozások alatt fizetendő támogatásoknál a juhászatokat előtérbe kell helyezni és meg kell erősíteni.

– A tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk és elérhetővé kell tenniük a vidékfejlesztési támogatási lehetőségeket a juhtartók számára, különösen a tudásátadás, a tanácsadás, az állatjóléti és tőkeberuházási támogatásokban.

Új környezeti támogatás

A juhgazdálkodás kulcsszerepet játszik a környezet megerősítésében, a vidéki források és a biológiai sokszínűség kezelésében, különösen a természeti vagy egyéb korlátozásokkal bíró területek esetében, ahol egyéb gazdálkodás nem fenntartható. A juhászat és állattartás fontos szerepet tölt be az érzékeny ökoszisztémák és a vízminőség megőrzésében, a klímaváltozás, az erózió, az áradások, a lavinák és erdőtüzek megelőzésében, valamint a nemkívánatos biomassza felhalmozódásának kezelésében.

A fórum javaslata a Bizottság számára

– A KAP részeként szabályozást hozzanak létre a gyepterületek menedzselésére az extenzív állattartó gazdálkodás támogatásán keresztül, és segítsék megfordítani a juhlétszámcsökkenés, valamint az elhagyott területek növekedésének felgyorsulását. A Bizottságnak meg kell fontolnia egy új, környezetvédelemre épülő támogatási forma bevezetésének lehetőségét.

Fiatal gazdálkodók

Az európai juhászok idősebb kora, valamint a fiatalok juhágazatba való bevonásának nehézségei az ágazatfejlesztés erőteljes kihívásai.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- Növeljék azon fiatal gazdálkodók támogatását, akik belépnek – vagy már bent vannak – a szektorban.*
- Hosszabbítsák meg a fiatal gazdálkodók támogatási rendszerében a direkt top-up támogatás időtartamát.*
- Célzott szabályozást hozzanak létre a vidékfejlesztési programon belül a fiatal gazdálkodók számára.*
- Magasabb támogatásokat határozzanak meg a fiatal gazdálkodók számára a vidékfejlesztési programon belül.*

Új juhhús-kommunikációs és -promóciós program

A fórum kihangsúlyozta a juhhúsfogyasztás jelenlegi csökkenő tendenciáját az Európai Unióban, valamint annak szükségességét, hogy e trend megfordítása céljából új stratégia adaptálására kerüljön sor, és újra összekössék a fogyasztókat a bányahús pozitív

tulajdonságaival. Az elmúlt 15 évben az egy főre jutó juhhús fogyasztás (benne a bárány) 40%-kal esett vissza, az 1999-es 3,6 kg-ról a 2015-ös 2,1 kg-ra.

Az EU juhszektora számára vibráló jövő biztosítása az EU belső előállítású bárányai pozitív megkülönböztetésének létrehozásától függ, azaz attól, hogy a prémium minőségű termékeinket előnyben részesítsék az EU vásárlói. Az EU juhhúspiacra csak 87%-ban önellátó, jöllehet – amint azt a fórum résztvevői megállapították – az importnak megvan a maga szerepe a piacon, de az az elmúlt években egy aránytalan ha-

tással volt az életképes hozamokra ahhoz, hogy a belső termelés azt elviselje.

A fórum résztvevői hisznek abban, hogy lehetőség van az EU-bárány valódi piaci helyzetének megerősítésére a közösség belső piacon való preferenciájának felépítése és a nemzetközi stratégiai piacokra való bejutás biztosításának kombinációjával.

A Fórum résztvevői biztosak egy megfelelően létrehozott juhhús-kommunikációs és -promóciós program sikerében, az EU-bárány belső piaci pozícionálásában, abban, hogy az EU-vásárló előnybe helyezi azt a vásárlási

szándékakor, amikor bárányhúst rendel egy európai kiskereskedőnél, étteremben vagy egyéb fogyasztási területen. Ez a kampány befolyással lenne a magas európai standardokra és építene az európai származási címkézési szabályozás áttekinthetőségére azzal, hogy közvetlen üzenetet küld az EU-fogyasztó részére az EU-bárány választásának kiválóságáról.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- Az új juhhús-kommunikációs és -promóciós program erősen koncentrálna a belső piacra, hogy pozicionálja az EU-bárányt, mint automatikus választást az EU-fogyasztók körében. Az EU promóciós szabályozása körében egy elkülönített célzott alap létrehozására van szükség a juh faj részére.
- A célzott kommunikációs és promóciós aktivitásnak az EU-kiskereskedelmet és élelmiszer-szolgáltató szektorokat, élelmiszer- és agrár-médiát kell megcéloznia, és direkt szerződésbe kell kerülnie a fogyasztóval, kiemelve a megfelelést, a minőséget, az egészséget, és egy erős környezetvédelmi bizonyítványt kell adni az EU-vásárlónak az EU-bárányról, teljes mértékben használva a szociális médiát és a digitális platformokat.

- Alkalmazni kell az EU címkét („Enjoy – It’s from Europe” – Élvezd, ez európai) a legszélesebb mértékben az EU-ban előállított bárányok esetében.

Javított piaci átláthatóság

A fórum kihangsúlyozza az erős és vibráló juhszektor fontosságát, mint a piacorientált mezőgazdaság részét, a termelők életképes jövedelmének szükségességét a megfelelő bárányárakkal, amelyek a termelési költségek feletti jövedelmet biztosítanak számukra.

A piaci átláthatóság és a megbízható piaci információk kulcsfontosságúak ebben a folyamatban. Ez magába foglalja az ökonómiai indikátorok részletes monitoringtrendjeit, koncentrálna a termelésre, az árakra (farm, feldolgozás kiskereskedelem), a termelési költségekre és a kereskedelmi adatokra.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- A Bizottság fejlessze ki a „dashboard”-ot (az ágazati folyamatokat ábrázoló, folyamatosan frissített ábrákat tartalmazó elemző táblát) a juhszektor számára is, mint ahogy az a többi szektor esetében már rendelkezésre áll.
- Javítani szükséges az árjelentési rendszert és egy piaci ármelegfigyelő rendszert (observato-

ryt) kell létrehozni, amely a megfelelő átláthatóságot nyújtja a teljes ellátási láncon keresztül. Ez a rendszer kiegészítő információkat nyújtana a kereskedelemről, az árakról és az árrekekről végig az ellátási láncon.

Pozíció az élelmiszer-ellátási láncban

Hasonlóan az egyéb állattenyésztési ágazatokhoz, a juhszektor is szenved az ellátási láncban lévő gyenge tárgyalási pozíciótól. A közös piac-szervezés lehetőséget ad a közösen folytatott ártárgyalásokra, mint ahogyan azok már folynak a tejelő- és a húsmarhaágazatban.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- A Bizottság terjessze ki a szerződési tárgyalási intézkedéseket a 1308/2013/EU szabályozási jogi keretében a juh fajra is.
- Javítsák a szabályozást végig az élelmiszer-láncon, hogy kizárják a nem fair kereskedelmi gyakorlatot és igazságosabb kereskedelmi környezetet teremtsenek az ellátók, a feldolgozók és az elsődleges termelők számára.

Kereskedelmi kérdések

A fórum hangsúlyozza az EU juhhús importra való érzékenységét. Az EU importrendszer

egyedülálló, amely beenged friss és fagyaszott báránytermékeket, főleg a déli féltekéről, ahol azt alacsony termelési költséggel állítják elő, amikor az EU termelési költségei a legmagasabbak.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- A kedvezményes piaci bejutási lehetőséget nem szabad a jelenleg létező importkvóták fölé emelni.
- Az EU és kereskedelmi partnerei közötti jövőbeli kereskedelmi tárgyalásokon továbbra is hangsúlyozni szükséges, hogy a juhhús különösen érzékeny termék.
- Az EU tartsa meg a szabványok egyenértékűségét mint az EU kulcsfontosságú kereskedelmi elvét. Az EU importjának meg kell felelnie azoknak a standardoknak, amelyek egyenértékűek azokkal, amelyeket az EU-termelőknek kell betartaniuk a következő kulcsterületeken: állategészségügy, fogyasztó- és környezetvédelem.
- A fórum külön hangsúlyozza az Egyesült Királyság kulcspozícióját az EU juhszektorán belül, és a Brexit hatalmas befolyását a szektorra. Ebben az összefüggésben a meglévő és a történelmi kereskedelmi folyamatokat újra kell vizsgálni, és kereskedelempolitikai megoldásokat szükséges találni, amelyek hozzáilleszthetők a szektor igényeihez.

Fontos, hogy az EU juhhússzektorának teljes hozzáférése van a nemzetközi piacokhoz, hogy profitáljon a keletkező lehetőségekből és maximalíssa a teljes hozamot.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- Intenzívebbé kell tenni az erőfeszítéseket, hogy felemeljék a meglévő SPS (állategészségügyi és növényegészségügyi) korlátokat, amelyek akadályozzák az EU-exportot.
- Támogassák a nemzetközi piacokon folytatandó információs kampányt, hogy elősegítsék az EU juhhúsimportját.
- Segítsék elő és maximalizálják az EU élőjuh-exportjának bejutását a meglévő és új piaci lehetőségekre, különösen az etnikai piacokra.

A keresztmegfeleltetés egyszerűsítése

A fórum hangsúlyozza, hogy néhány, a juhszektorra specifikus keresztmegfeleltetés területén a juhtartók szembesülnek a nem megfelellhetőség megnövekedett kockázatával. Ezek az aggodalmak főleg a juh egyedi jelölésével és extenzív legeltetésével vannak kapcsolatban.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- A keresztmegfeleltetési kívánalmaknak való megfelelés ellenőrzésének folyamata során -, beleértve a juh egyedi jelölését és nyilvántartá-

sát -, jogot kell biztosítani arra, hogy kijavítsák a feltárt hibákat a kizárás előtt.

- A tagállamok alkalmazzanak nagyobb rugalmasságot a szabályozás végrehajtásában bizonyos nem szándékolt nem megfelelés esetén, beleértve az egyedi jelölést és nyomon követhetőséget.
- A Bizottságnak meg kellene gondolnia az árnyosabb és igazságosabb megközelítés bevezetését a büntetésekben és a türesekben.

Juhjelölés

A juhszektor tudomásul veszi, hogy szükség van egy működő nyomon követési rendszerre. Mindazonáltal a fórum kihangsúlyozza a jelenleg működő elektronikus egyedi juhazonosítás gyakorlati nehézségeit és költséghatárát a különböző tagállamokban.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- A pótlási szabályok fejlesztésére van szükség az azonosításban és a nyilvántartásban, beleértve az egyszerűsítési kívánalmakat az állatmozgató dokumentumok bemutatásában, a mozgató időszak nyilvántartásában, a jelölő eszközök kérelmében és egyéb területek is.
- Tegyék lehetővé a csoport-nyomonkövethetőségi rendszer alkalmazását ott, ahol ez helyénvaló.
- Folyamatos ellátás és a derogációk használata szükséges a közvetlenül vágóhidra küldött bárányok elektronikus egyedi azonosításában.

Innováció

A modern és innovatív termelési rendszerek és a technológia megerősíti a juhszektor versenyképességét és adottságát, hogy olyan termékeket ajánljon fel megvásárlásra, amelyek megfelelnek a fogyasztói elvárásoknak és a piaci igényeknek. Ez vonatkozik az elsődleges termelésre, beleértve a juhtenyésztést, de a vágó- és feldolgozóipart is. A fórum tudomásul veszi, hogy számos európai kutatási és innovációs projekt van jelenleg is folyamatban a juhágazattal kapcsolatosan, de kulcskérdéseket vet fel a az állategészségügy, a termelékenység és a ökonómia területein.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- Az Európai Bizottság nyújtson további kutatási és fejlesztési ösztönzőket beleértve a tudásátadást, know-how-t, végig az egész juhhús termelési láncon.
- A gazdaságok szintjén a termelékenység, a minőség, és a tenyésztés javítása legyen a fókuszban, kiegészítve a betegségmegelőzéssel, az oktatással, a tanácsadással és a technológia-használattal.
- A tenyésztési programok javított koordinációjára van szükség a tagállamok között.
- Beruházási támogatásokra van szükség, hogy modernizálják a vágási folyamatokat és a csomagolóüzemekben a legmodernebb technológiát alkalmazzák az EU-s juhszektor versenyképességének megőrzéséhez.
- Nyújtsanak támogatást a beruházásokban és kutatás-fejlesztésben, és ennek eredményeként a hozzáadott érték növelésében.

Állategészségügyi kérdések

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- Meghatározott kockázati anyagok – az EFSA által kiadott tudományos közlemény alapján – alkalmazva az ésszerű elővigyázatosság elvét – csökkenteni szükséges a juh SRM- és TSE-teszteket.
- Állategészségügy – az állatbetegségek prevenciók stratégiájának megvalósításával fokozott és összehangolt támogatásra van szükség az állategészségügyi menedzsment egységesítésére a különböző tagállamok között.

Természetes ragadozók

A nagyragadozók megnövekedett száma a hagyományos juhtartó körzetekben fenyegetést jelent e gazdasági tevékenységre, gyakoriak a gazdasági károk, és a kiegészítő állandó költségek is megnövekedtek a gazdálkodók számára.

A fórum javaslatai a Bizottság számára

- A tagállamok használják ki a lehetőségeket, hogy támogassák a megelőző intézkedéseket a vidékfejlesztési program keretében, és állami forrásokból kompenzálják a veszteségeket.
- A Habitat Directive 92/43/EEC keretében vannak lehetőségek arra, hogy feltárják és szabá-

állított húsáru minőségének javítása mellett. Ezt a javaslatot a munkabizottság vezetése és a DG AGRI jelen lévő képviselői egyaránt fontosnak és elsődleges jelentőségűnek minősítették. Ennek megfelelően ez a két kérdés kiemelt hangsúlyt kap az ajánlásokban. Arra is ígéretet kaptak a résztvevők, hogy az ágazat

lyozzák a nagyragadozók népességét azokon a speciális területeken, ahol fenyegetik a juhtartás folytatását.

A vita

A három előző értekezleten elhangzott előadások, az azokhoz fűzött kiegészítések, valamint az írásban benyújtott javaslatok alapján elkészült ajánlásokhoz a megvitatásuk során számos kiegészítő javaslat is elhangzott.

Számos tagállam (FR, UK, SP, GE, HU) képviselői felvetették, hogy az érzékeny időszakban érkező juhhúsimport által okozott gondokat csak tetézi az EU juhtartóinak zömében alacsony jövedelmezőségű termelése. Ezért az ajánlások végleges változatában még jobban ki kell hangsúlyozni, hogy a hatékonyság és a termelőképesség javítása legyen a támogatások egyik meghatározó célja, az elő-

tagállamok szintjén nyomon követhető termelési költségeinek és bevételeinek elemzésére külön vizsgálat lefolytatására kerül sor.

A tagállamok képviselőinek nagy hányada (EK, SP, FR, GE, IE, PT, HU) felvetette, hogy a keresztmegerleltetethez és az elektronikus egyedi jelöléssel és nyilvántartással kapcsolatos pontatlanságok (amelyek tagállamonként eltérőek ugyan, de fennállnak), és azok következtében a büntetések nagy száma a nem szándékolt hibák/vétségek esetében is nagyon nagy számban van jelen az ellenőrzésekben. Emellett minden tagállamban gondot okoz a rendszer működtetésének a gazdaságokat sújtó, nehezen elviselhető többlet költsége. E helyzet kezeléséhez nagyobb rugalmasságra, és a működtetéshez kisebb költségre kellene törekedni farm szinten.

A kecsketartásban leginkább érintett országok (GR, SP, IT, FR) képviselői az aján-

lások kecske fajra való kiterjesztését is kérték, mert a nyájak meghatározó hányadában e két faj egyedait együtt tartják. Erre a javaslatra előbb az a válasz született, hogy a munkabizottságnak alapvetően a juhszektor elemzésére és helyzetének javítására van felhatalmazása, majd a DG AGRI képviselője bejelentette, megvizsgálják, milyen formában lehet a kiterjesztést kivitelezni.

A fenti tagállamok mellett mások is (PT, RO, HU) a tej és sajt mint ikertermékek helyzetének értékelését hiányolták az anyagból. A tej termelésének beemelési lehetőségét megtárgyalva a munkabizottság arra a következtetésre jutott, hogy a tej minőségének javítása és a tejtermelés hatékonyságának növelése céljából az ajánlások végső változatába a tej is bekerül.

Több tagállam (köztük UK, SP, PT, HU, BG, GE) képviselői a gyapjúkérdés megoldására tett javaslatokat is az anyag részeként kívánják látni. Ezek közül a talán a legfontosabb az, hogy a nyersgyapjú legyen ismét mezőgazdasági termék, és az ipari alapanyagként való minősítése a feldolgozó kapujától kezdődjön, mert ez a juhászat egyik terméke. Számos szállítási, kezelési és egyéb gondot jelent a nyersgyapjú veszélyes melléktermékké minősítése a juhtartó gazdálkodók számára. A felvetett kérdésekre született válaszok értelmében a gyapjú jelenlegi minősítésében igyekeznek módosításokat elérni, és a kért javaslatok belekerülnek az ajánlások véglegesített és a Bizottságnak benyújtandó változatába. A gyapjú mellett a bőr kezelésére is ki kell terjednie az ajánlásoknak a vitában résztvevők véleménye szerint.

Ugyancsak több tagállam (GE, GR, HU, FR) képviselői hiányolták az anyagból az ajánlásokhoz kapcsolódó végrehajtási ütemezést és a felelőségek meghatározását. A DG AGRI képviselője és a munkabizottság elnöke a felvetésre bejelentette, hogy ez a hiányzó rész az ajánlások Bizottság, Tanács és EU Parlament általi elfogadását követően kerülhet bele az anyagba, kiegészítésként.

Néhány tagállam képviselője (FR, SP, PT, UK) felvetette azt az előző értekezleteken már elhangzott javaslatot, hogy a tojás és a tej nemzetközi napjához hasonlóan legyen egy olyan nap, ami a bárányhoz kötődik. Nevezetesen, október 13. legyen az a nap, amelyet „Nemzetközi Báránynap”-nak (International Day of Lamb) neveznek el, és első alkalommal 2017-ben tartsák meg. A résztvevők egyetértése egyelőre nem talált meghallgatásra a

DG AGRI képviselőinél. Ettől, természetesen, ennek megszervezésére még sor kerülhet a résztvevők kezdeményezésére.

A vitában felszólaló, különböző szervezeteket és tagállamokat képviselők egyetemlegesen hangsúlyozták a juhszektor egész lakosságának és a környezetnek nyújtott meghatározó jelentőségű szolgáltatását. Azon kívül, hogy ezt a szolgáltatást nehéz a piacon értékesíteni, a hiánya az egész társadalom

számára nagy gondokat jelentene. Egy spanyol felmérés szerint a válaszadók többsége egyetértett azzal, hogy a nyújtott szolgáltatások ellenértékéért többlettámogatásban kell részesíteni a juhszekort, és vásárlóként is hajlandóak a kapott szolgáltatást a prémium termék kiváló minősége mellett többlettámogatással is honorálni. A nagyvárosokba zsúfolódott nagyszámú lakosság számára szükség van a juhszektor által nyújtott szolgáltatásra, nem is beszélve annak vidékfenntartásában (foglalkoztatottság, tájgondozás, stb.) játszott szerepéről.

A kiemelt fontosságú zárás

E negyedik értekezletet megtisztelte jelenlétével Phil Hogan mezőgazdasági biztos, aki az elhangzottak rövid ismertetését követően az alábbiakkal zárta a munkabizottság munkáját. Az elhangzott kérések közül egyet – az előző értekezleteken elhangzott igényekre való hivatkozással – már teljesített is a biztos, mert bemutatta és mindenki számára elérhetővé tette a juh- és kecskehúságzat folyamatait összefoglaló dashboardot. (Ennek eredménye-

ként a juhszektor legalább ebben utolérte a tej- és a húsmarhaágazatot – a szerkesztő).

Az ágazatok közül a juh az első, amelynek lehetősége volt külön munkabizottság keretében áttekintenie a szektor múltját és jelenét, az utóbbi évtizedek változási tendenciáit, és megfogalmaznia a hátrányos helyzetből való kikerüléshez szükséges teendőket, javaslatokat. Örömmel hallgatta a munkabizottság alapos munkájáról szóló beszámolót és az összefoglalt ajánlásokat.

A javaslatok közül kettőt a rövid előterjesztés alapján is kivitelezhetőnek tekintett. Ebből az egyik az új környezetvédelmi támogatás bevezetése, a másik pedig a promóciós program költségvetésén belül elkülönített keretösszeg meghatározása a juhszektor számára. A többi ajánlás elfogadása további elemzéseket tesz szükségessé a megoldási formák kidolgozásához, illetve megtalálásához. Ezek a következő hetek és hónapok munkájának részét képezik. A Bizottságnál elkezdődtek a következő hétéves időszak költségvetési tervezésének munkálatai, amelyekben figyelembe veszik a munkabizottság javaslatait is.

A megtárgyalt és a negyedik értekezlet alatt számos kiegészítéssel ellátott ajánlások véglegesített változatát várja a Bizottság a munkabizottság vezetésétől. A megkapott anyagot betejerjeszti az Európai Unió Parlamentje, valamint a Tanács elé elfogadás céljából. Ez néhány hónapot ugyan igénybe vesz, de bízik abban, hogy a munkabizottság nem dolgozott hiába, és a munka eredménye a következő hónapok szabályozásában és rendeleteiben vissza fog köszönni.

A Refection Group on Sheep tevékenységét irányító elnök, John Bryan megköszönte a munkabizottsági lehetőséget a mezőgazdasági biztosnak, s azt, hogy jelenlétével kiemelt jelentőséget is adott e programnak. Azzal a bejelentéssel zárta az értekezletet, hogy az ajánlások fenti javaslatokkal kiegészített változatának megtárgyalása a Civil Dialogue Group on Animal Products Sheepmeat and Goatmeat and Beekeeping nevű munkabizottság 2016. november 24-én sorra kerülő értekezletének napirendjébe is bekerül.

**DR. KUROVICS SÁNDOR,
SÁRECS LÁSZLÓ**